מנין שלא יושיט אדם כוס של יין לנזיר ואבר מן החי לבני נח ת"ל ולפני עור לא תתן מכשול והא הכא דכי לא יהבינן ליה שקלי איהו וקעבר משום לפני עור לא תתן מכשול הב"ע דקאי בתרי עברי נהרא דיקא נמי דקתני לא יושיט ולא קתני לא יתן ש"מ: איבעיא להו נשא ונתן מאי ר' יוחנן אמר נשא ונתן אסור ר"ל אמר נשא ונתן מותר איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש אידיהן של עובדי כוכבים נשא ונתן אסורין מאי לאו לפני אידיהן לא אידיהן דוקא א"ד איתיביה ר"ש בן לקיש לרבי יוחנן אידיהן של עובדי כוכבים נשא ונתן אסור אידיהן אין לפני אידיהן לא תנא אידי ואידי אידיהן קרי ליה תניא כוותיה דר"ל כשאמרו אסור לשאת ולתת עמהם לא אסרו אלא בדבר המתקיים אבל בדבר שאינו מתקיים לא ואפילו בדבר המתקיים נשא ונתן מותר תני רב זביד בדבי רבי אושעיא דבר שאין מתקיים מוכרין להם אבל אין לוקחין מהם ההוא מינאה דשדר ליה דינרא קיסרנאה לרבי יהודה נשיאה ביום אידו הוה יתיב ריש לקיש קמיה אמר היכי אעביד אשקליה אזיל ומודה לא אשקליה הויא ליה איבה א"ל ריש לקיש טול וזרוק אותו לבור בפניו אמר כל שכן דהויא ליה איבה כלאחר יד הוא דקאמינא: להשאילן ולשאול מהן כו': בשלמא להשאילן דקא מרווח להו אבל לשאול מהן מעוטי קא ממעט להו אמר אביי גזרה לשאול מהן אטו להשאילן רבא אמר כולה משום דאזיל ומודה הוא: להלוותם וללוות מהן: בשלמא להלוותם משום דקא מרווח להו אלא ללוות מהן אמאי אמר אביי גזרה ללוות מהן אטו להלוותם רבא אמר כולה משום דאזיל ומודה הוא: לפורען ולפרוע מהן כו': בשלמא לפורען משום דקא מרווח להו אלא לפרוע מהן מעוטי ממעט להו אמר אביי גזירה לפרוע מהן אטו לפורען רבא אמר כולה משום דאזיל ומודה הוא וצריכי דאי תנא לשאת ולתת עמהן משום דקא מרווח להו ואזיל ומודה אבל לשאול מהן דמעוטי קא ממעט להו שפיר דמי ואי תנא לשאול מהן משום דחשיבא ליה מילתא ואזיל ומודה אבל ללוות מהן צערא בעלמא אית ליה אמר תוב לא הדרי זוזי ואי תנא ללוות מהן משום דקאמר בעל כרחיה מיפרענא והשתא מיהא אזיל ומודה אבל ליפרע מהן דתו לא הדרי זוזי אימא צערא אית ליה ולא אזיל ומודה צריכא: רבי יהודה אומר נפרעין מהן כו': ולית ליה לרבי יהודה אף על פי שמיצר עכשיו שמח הוא לאחר זמן והתניא רבי יהודה אומר אשה לא תסוד במועד מפני שניוול הוא לה ומודה ר' יהודה בסיד שיכולה לקפלו במועד שטופלתו במועד אע"פ שמצירה עכשיו שמחה היא לאחר זמן אר"נ בר יצחק הנח להלכות מועד דכולהו מיצר עכשיו (א) שמחה לאחר זמן רבינא אמר עובד כוכבים לענין פרעון לעולם מיצר מתניתין דלא כר' יהושע בן קרחה דתניא ריב"ק אומר מלוה בשטר אין נפרעין מהן מלוה על פה נפרעין מהן מפני שהוא כמציל מידם יתיב רב יוסף אחוריה דר' אבא ויתיב רבי אבא קמיה דרב הונא ויתיב וקאמר הלכתא כרבי יהושע בן קרחה והלכתא כר' יהודה הלכתא כרבי יהושע הא דאמרן כר' יהודה דתניא הנותן צמר לצבע לצבוע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום ר"מ

לא יושיט אדם כוס יין לנזיר. שמא יבא לשתותו: **ואבר מן החי לבני נח.** לפי שנאסר להן דכתיב אך בשר וגו' (בראשית ט): **דקיימא בתרי עברי נהרא.** עובד כוכבים מצד זה וישראל מצד זה דאי לא יהיב ליה לא מצי שקיל: **נשא ונתן.** לפני אידיהן עמהן מהו בהנאה: **אסור.** ליהנות מאותה סחורה: **כשאמרו אסור לשאת ולתת עמהן.** לפני אידיהן: **לא אסרו אלא בדבר המתקיים.** עד יום אידיהן דהוי ליה קמיה ביום אידו ואזיל ומודה: **אבל דבר שאינו מתקיים.** כגון ירק וכיוצא בו מותר: **בדבי רבי אושעיא.** במתניתא דבי רבי אושעיא דאיהו סידרה למתניתא וכן ר' חייא: **אבל לא לוקחין מהן.** דמרווח ליה שמתוך שאינו מתקיים מתאוה הוא למכרו: **קסרינאה.** דינר מלורה חדשה שפסל קיסר את הראשונה וגזר על זו: **כלאחר יד.** שלא יבין שמדעת השלכתו וכיון שרואה שאבד ממנו לא ישמח: **כולה משום דמודה הוא.** שהעובד כוכבים ישמח כשישראל צריך לו: **וצריכי.** למתני במתני' לכולהו: **משום דקא מרווח להו** גרסינן: **דחשיבא ליה מילתא.** דצריך ישראל לשאול את כליו וידע דהדר ליה את כליו בעין: **לא תסוד.** לא תתן סיד על פניה במועד: **מפני שניוול הוא לה.** כעודו על פניה ואף על פי כשנוטלתו מאדימה ומצהיל פניה כיון דהגאה זו אינה אלא עד לאחר המועד וניוול בתוך המועד אסור: **לקפלו.** לנוטלו מעל פניה: **בתוך המועד.** כגון שבאה לסוד בתחלת המועד ולבסוף יום או יומים תטלנו ונהנית הימנו בתוך המועד: **דכולהו מיצר עכשיו.** כל מה שהתירו לעשות במועד מיצר הוא נאותה שעה כגון שחיטה ותיקון סעודה והתירו לו משום שמחה דלאחר זמן שבתוך המועד: **מלוה בשטר אין נפרעין מהן.** לפני אידיהן מפני שמח הוא לאחר זמן ביום אידו דכיון דנקט (ב) שטרא ישראל עילויה כל שעתא מסתפי מיניה:

נותן

מנין שלא יושיט אדם כוס יין לנזיר. נראה דה"ה בכל שאר איסורין אלא להכי נקט כוס יין לנזיר משום דמסתמא למישתי קא בעי ליה כיון דכ"ע אסורא שתו ושמא שכח נזירתו אבל ישראל שאמר הושיט לי נבלה או חזיר או שום איסור אין לחושדו מלהושיט לו אבל אם ידוע לו שרוצה לאכלו אסור להושיט לו ואפי' הוא שלו מדקאמר אי לא יהיב ליה שקיל ליה איהו ולפי זה אסור להושיט למומרים לעבודת כוכבים (ט) דבר איסור אע"פ שהוא שלהם כי הדבר ידוע שיאכלוהו והוא נאסר להם דכישראל גמור חשבינן ליה ומיירי כדקאי במקום שלא יוכל ליקח אם לא יושיט לו זה וכדמסיק דקאי בתרי עברי נהרא: **תניא** כוותיה דרשב"ל. נראה לר"י דהלכה כרבי יוחנן אע"ג דתניא כוותיה דרשב"ל ומייתי ראיה מההיא דהחולץ (יבמות לו.) דקא חשיב הני דהלכה כרשב"ל לגבי ר' יוחנן ולא חשיב הא ואין לומר דהא דלא חשיב הא דהכא היינו משום דתניא כוותיה ולא איצטריך למחשבה דהא חשיב התם חליצת מעוברת אע"ג דתניא התם נמי כוותיה ועוד דלקמן (דף ז:) מסיק נשא ונתן איכא בינייהו וקא מפרש דחכמים דמתני' אית להו נשא ונתן אסור כר' יוחנן ומתניתין עדיפא מברייתא (י): **לא** אסרו אלא בדבר המתקיים. פירוש מכר דוקא דאילו לקנות ודאי אסור בדבר שאינו מתקיים יותר מבדבר המתקיים אלא ודאי לא איירי הך ברייתא אלא במכר ואפ"ה קרי ליה בסיפא נשא ונתן כפר"ת (י) ולפי' הקונטרס קשה: **אבל** לא לוקחין מהם. לפר"ת דלא אסור שום קניה נ"ל לוקחין קבלת דורון וה"ה נמי בדבר המתקיים שאין מקבלין הימנו דורון ואין לדקדק הא דבר המתקיים לוקחין דהא דינר קיסריינא דבר המתקיים הוא: **אמר** אביי גזרה לפרוע מהן אטו לפורען. תימה למה ליה לאביי למימר משום גזרה לימא טעמא משום דשמח הוא כדאמר במתני' אע"פ שהוא מיצר עכשיו שמח הוא לאחר זמן וי"ל דמשום האי טעמא דשמח לאחר זמן ליכא (כ)(למיגזר) כיון שאינו שמח ביום אידו ומיהו אי לאו דליכא שום שמחה לא הוה שייך נמי למיגזר דהא דגזרינן בכולהו היינו משום דליכא שום שמחה כדפרים בסמוך בצריכותא והשתא ניחא דאצטריכו כולהו לאביי נמי כמו לרבא: **אלא** ללוות מהן מעוטי קא ממעט להו. מכאן ראיה לפר"ת דמיירי בלא רבית דאי קאמר מעוטי קא ממעט להו אם מלוה ברבית כדי להרויח:

רבי

עין משפט נר מצוה

יד א ב ג מיי' פ"ט מהל' עבודת כוכבים הלכה א סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קמח סעיף ג:

טו ד מיי' שם טוש"ע שם ס"א:

טז ה ו מיי' שם הל' ג ועיין כ"מ טוש"ע שם ס"ה:

יז ז מיי' פ"ז מהל' יו"ט הלכה כ סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי' תקמו סעיף ה:

יח ח מיי' פ"ט מהל' עבודת כוכבים הלכה א סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קמח סעיף א:

◆

רבינו חננאל

ואוקימנא כגון שהנהר מפסיק ביניהם ואינו יכול לכמותו וליטול מכמו בעל כרתו הוא דעובר. ודייקי' מדקתני לא יושיט ולא קתני לא יתן ש"מ כי הנהר מפסיק ביניהן ש"מ: איבעיא להו נשא ונתן מהו. ר' יוחנן אמר אסור ור"ל אמר מותר ותניא כר"ל. ותניא כשאמרו אסור לשאת ולתת עמהן לא אמרו אלא בדבר המתקיים כגון בהמה וכיוצא בה. אבל דבר שאין מתקיים מותר. ואפי' דבר המתקיים אם נשא ונתן מותר: תני רב זביד בדבי ר' אושעיא דבר שאין מתקיים מוכרין להן. אבל אין לוקחין מהן. וקיימא לן כריש לקיש דתניא כוותיה: ההוא מינא דשדר דינרא קסרינאה לר' יהודה נשיאה ביום אידו אמר היכי איעביד אשקליה [אזיל ומודה לא אשקליה] הויא ליה איבה יאמר גרוע אני אצלו לפיכך התזיר מנחתי. אמר לו ריש לקיש נטלהו וזורקהו לפניו כלאחר יד בבור כדי שילך ויאמר (לו) לא נהנה כלום נפל לו בבור: פיס' מלהשאילן ומלשאול מהם. ואוקמה אביי לשאול שרי אלא גזירה גזרו לשאול אטו להשאיל. אתי למימר לישראל כשם שהשאלתיך אני כך השאילני אתה. רבא אמר משום דמודה ואומר העבודה כוכבים סייעני וזכיתי להיות לי ורכוש להשאיל לישראל כדי שיהא צריך ליהנות ממני. וכן דרך כל היכא דתני משום דמודה זה פירושו. וכן אוקים רבא למתני' דקתני אסור להלוותן וללוות מהן משום דמודה לעבודת כוכבים שלו. וכן לפורען ולהיפרע מהן. אמר רבא משום דמודה. וסוגיין כרבא. ואמר וצריכי. דאי תנא לשאת ולתת עמהן אסור הייתי אומר משום דקני ליה לגמרי אבל לשאול מהן דממעט להו הוה אמינא שפיר דמי. ואי תנא לשאול כיון דחשיב ליה מילתא אזיל ומודה אבל ללוות מהן דצערא הוא ליה דאמר תוב לא הדרי לי זוזי הוה אמינא שפיר דמי ואי תנא לשאול כיון דחשיב ליה מילתא אזיל ומודה ללוות מהן משום דאמר זוזא שקילנא מיניה בעל כורחיה אזיל מודה דזכה להלוות לישראל אבל להיפרע מהן התוב לא הדרי ליה זוזי הוה אמינא צערא ודאי אית ליה ושרי צריכא: פיסקא ר' יהודה אומר נפרעין מהן מפני שהוא מיצר. אמרו לו אף על פי שמיצר עכשיו שמח הוא לאחר [זמן]. וכי לית ליה לר' יהודה האי סברא דאמרו ליה רבנן. והתניא ר' יהודה אומר אשה לא תסוד במועד מפני שניוול הוא לה כו' עד ומודה ר' יהודה בסיד שיכולה לקפלו במועד שטופלתו במועד שאע"פ שמצירה היא עכשיו שמחה לאחר זמן. ופריק רב נחמן בר יצחק הנח להלכות מועד דכולהו מיצר עכשיו ושמח לאחר זמן. רבינא אמר עובד כוכבים לענין פרעון לעולם מיצר. מתני' דלא כר' יהושע בן קרחה. (ועוד אמר הל' כר' יהושע בן קרחה) דתניא רבי יהושע בן קרחה אומר מלוה בשטר אין נפרעין מהן. מלוה על פה נפרעין מהן מפני שהוא כמציל מידם. אמר רב הונא הלכה כרבי יהושע בן קרחה ועוד אמר הל' כרבי יהודה דסבר כל המשנה ידו על התחתונה דתנן (הנותן צמר כו')

מסורת הש"ס

א) [כ"ק קח.], ב) [תוספ' רפ"א], ג) [נדרים מג.], ד) מ"ק ח: ט., ה) תוספתא רפ"א כ"ק קב. [ע"ש כל הענין], ו) נ"ל דתנן, ז) כ"ק לה: ק: קב. ב"מ עת: קח., ח) [בפ"א: להושיט למשומדים], ט) [וע"ע תוס' יבמות נו. ד"ה הלכתא], י) [לעיל ב. ד"ה אסור], כ) [נ"ל למיסר],

◆

תורה אור השלם

ו. לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשל וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְיָ: ויקרא יט יד

◆

גליון הש"ס

גמ' מנין שלא יושיט. עי' תוס' פסחים כב ע"ב ד"ה ואבר:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' להלכות מועד דכולהו מיצר עכשיו ושמח לאחר זמן בינהו רבינא: (ב) רש"י ד"ה מלוה וכו' דנקיט ישראל שטרא עילויה:

◆

מוסף רש"י

גזרה לשאול מהן כו'. דאי שרית ליה לשאול אתי נמי להשאיל (נדרים מג.). שניוול הוא לה. עכשיו במועד שהיא תסוד בסיד ומנוולת (מו"ק ח:), שמנאי הוא לה וניוול בסיד ומנוולת בסיד (שם ט.) בעודה עליה ואע"פ שכשנוטלתו שמחה היא לה (מו"ק שם מכח"י). ומודה ר' יהודה בסיד. דמתייפה לאחר ויכולה לקפלו במועד (שם). שטופלתו. שמה במועד הוא"ל ומתיפה במועד לאחר נטילה (שם). שמחה היא לאחר זמן. במועד לסוף המועד לאחר שקפלתו את הסיד שטפלה, לפי שמסיר את השער ומעדן את הבשר, והוא"ל דהאי סיד מתשמח לאחר זמן לפני שרי לה לטופלה במועד אע"פ שהיא מצירה עכשיו (מו"ק שם). הנח להלכות מועד. להכי א"ר יהודה דשרי אע"פ שהיא מצירה כו', דכולהו הלכות מועד לשרי משום האי טעמא נמי שרי, כגון אפיה ובישול, דמצער השתא בשהוא אופה ומבשל ולהכי שרי דשמח הוא כשהוא אוכל אפייתו ובישולו ביו"ט (שם). כל הלכות מועד קטן כגון רינוי מעגלים ותכסיסים לנוטף, מיצר הוא בשעת העבודה, ולהכי אזל בתר בסוף הוא"ל וכולהו הכי איתנהו, אבל בע"ז אזיל בתר השתא, דכיון דהשתא מיצר לא חייש לבוטו (שם) מכח"י. לענין פרעון לעולם מיצר. ואפילו לאחר זמן, שדעתו לטרוף ולגזול (שם). ולהכי לא ליפוק ליה לר' יהודה אע"פ שמיצר שמח כו', אבל גבי טיפול אית ליה לר' יהודה אע"פ שמצירה עכשיו שמחה לאחר זמן (מו"ק שם), מלוה בשטר אין נפרעין מהן. לפני אידיהן מפני ששמחה היא לו ואזיל ומודה לעכו"ם ביום חגם, ורבנן סברי אסור לפורען ולפרוע מהן כלל (ב"ק קב.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones